

سوء مصرف مواد و حاملیگی

Saeed Abbasi, MD, FCCM

- بر اساس تخمین رسمی ستاد مبارزه با مواد مخدر 1.35 میلیون نفر معتاد در کشور زندگی می کنند (ستاد مبارزه با مواد مخدر 1390)
- 51% وابسته به مواد افیونی
- 26% وابسته به مت آمفتامین

تخمین غیر مستقیم

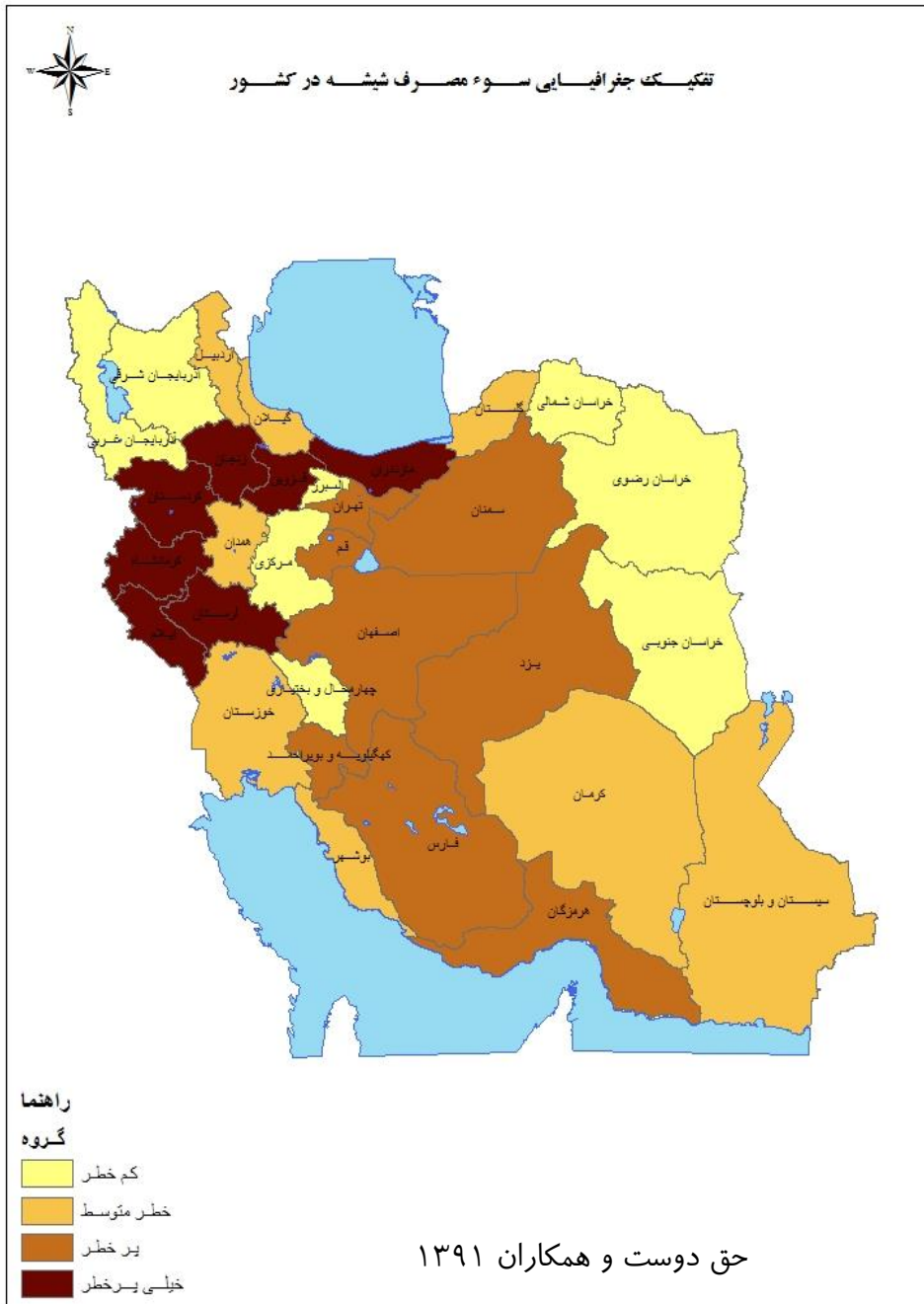
به روش بسط شبکه ای

- مطالعه تخمین غیر مستقیم مصرف (حداقل یک بار در سال گذشته) به روش بسط شبکه ای

- مصرف مت آمفامین (شیشه)

○ 439000 نفر

○ 585 به ازای هر 100 هزار نفر جمعیت

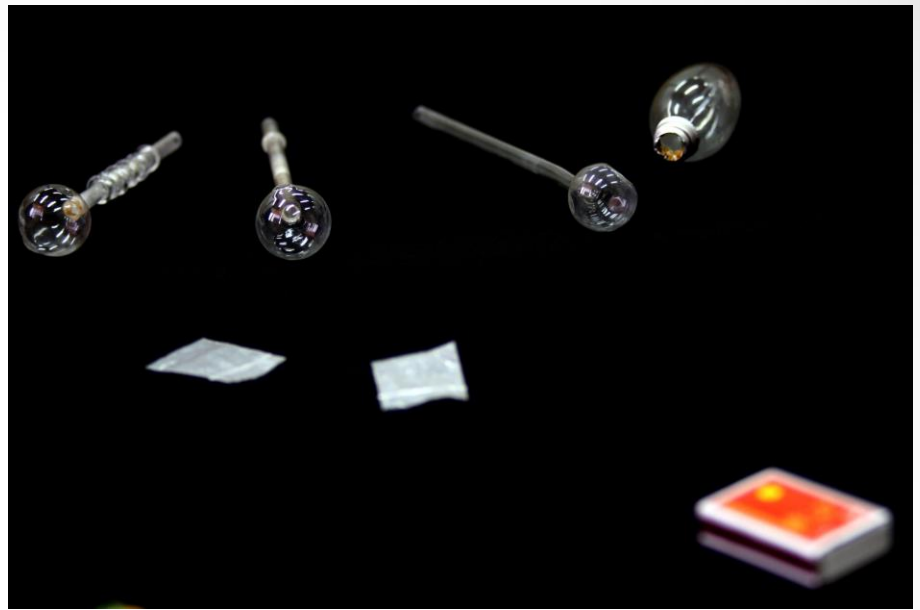

مواد محرک Stimulants

مواد محرك

مهمترین مواد مورد مصرف در این گروه به شرح زیر است:

- کوکائین
- کراک
- آمفتامین
- مت آمفتامین (متداولترین نامهای خیابانی: شیشه یا کریستال، آیس یا یخ، کرانک، گچ)
- نیکوتین
- کافئین
- اکستازی یا MDMA (متداولترین نامهای خیابانی X, Adam ، قرص شادی)

کوکائین

- از گیاه کوکا بدست میاید
- به شکل نمک هیدرو کلراید قابل حل در آب برای انفیه یا تزریق بکار میرود. رنگ آن بسته به موادی که به آن اضافه می شود از سفید تا کرم و قهوه ای روشن متفاوت است
- معمولاً به صورت پودر سفید در دسترس است.

کراک (کوکائین قلیایی)

- کراک شکلی از کوکائین (تکه کریستال) است که آن را در پیپ مخصوصی گرم کرده و به کوکائین تدریجی تبدیل میکنند که سرخوشی قابل ملاحظه ای ایجاد میکند.

• کراک در ایران:

- کراک، کوکائین تغلیظ شده و بازیافت شده است ولی شکل قلبی کراک در ایران به مقدار فراوان و با قیمت ارزان رواج پیدا کرده و در واقع مخلوط هروئین و متامفتامین میباشد

كراك

- علاوه بر خاصیت مواد محرك داراي جزء مخدرى
نيز ميباشد
- در معاینه بالینی، مردمکها معمولا به جاي میوتیک
بودن میدریاتیک ميباشند
- البته با توجه به مقدار درصد هرویین، مردمکها
می تواند نرمال یا میوتیک نیز باشند اما نوك سوزنى
نیستند

مت آمفتامین

- مت آمفتامین (شیشه) شایعترین ماده از انواع آمفتامین است.
- مشابه کوکائین در پپ مصرف میشود، بدون بو است و اثرات آن تا 12 ساعت ممکن است طول بکشد
- بعد از مصرف از طریق تدریج یا تزریق وریدی فرد احساس حالت برق زدن یا درخشیدن (Flash یا Rush) میکند که فقط چند دقیقه طول میکشد و معمولاً خیلی لذت بخش توصیف میشود.

اکستازی

- اکستازی، یکی از مشتقات (آنالوگ) مت آمفتامین می باشد که علاوه بر محرك بودن ویژگی مواد توهم زا را هم دارد

اثرات مواد محرك بر سلامتی

• زودرس:

- چشمان شیشه ای و مردمکهای خیلی گشاد (میدریاتیک) در اثر جزء مت آمفتامینی
- سرخوشي همراه با تحريك CNS بصورت افزایش تمرکز، هوشیاری، پر حرفی، تکرار اعمال، افزایش میل و تغییر رفتارهای جنسی، کاهش اشتها، افزایش دمای پوست، خشکی دهان، نوشیدن زیاد آب و لیس زدن لبها، احتقان و بالا کشیدن مرتب بینی بدون وجود علائم سرماخوردگی، اضطراب و بی خوابی، بدگمانی، توهم، اختلالات وسواسی
- اسهال، تاری دید، خواب رفتگی اندام، سردرد، آسیب غیر قابل برگشت به عروق کوچک مغزی.
- عوارض قلبی عروقی: افزایش فشار خون، افزایش ضربان قلب، آهسته شدن هدایت قلبی، تحريك پذیری بطني، آریتمی های بدخیم، ایسکیمی، انفارکتوس و یا آسیب عضله میوکارد که همگی تهدید کننده حیات هستند.

اثرات مواد محرك بر سلامتی

- نکات مهم:
- عوارض قلبی عروقی وابسته به دوز نبوده و حتی با یک مورد استفاده به مقدار کم نیز ممکن است ایجاد شوند. (ممکن است علامت مسمومیت باشد)
- مصرف همزمان کوکائین و الکل یک منقبض کننده بالقوه عروق مغزی و خطرناک است.
- مصرف همزمان کوکائین و مواد دخانی احتمال بروز عوارض قلبی عروقی را بیشتر می کند

اثرات مواد محرک بر سلامتی

• دیررس

- تحریک پذیری، اختلال تمرکز، بی خوابی شدید و یا خواب آلودگی، کاهش وزن، خارش، خراشیدگیهای شبیه آکنه در پوست (بعلت توهمات لمسی)، سوراخ شدن تیغه بینی به علت ایسکمی و نکروز حاصل از استنشاق مواد از راه بینی، افزایش ضربان قلب، توهم، بدگمانی، رفتارهای پر خطر جنسی، تشنج و لرز.
- شاخصه بالینی مصرف مزمن: افسردگی، خستگی، تمرکز ضعیف، نمایی پارکینسونی خفیف و لرزش، رفتار جنون آمیز

اثرات مواد محرك بر سلامتی

• تاثیر دربارداری و زایمان:

- بارداری همراه با مصرف مواد محرك عوارض قلبی عروقی این مواد را بیشتر می کند. علاوه بر علائم قلبی عروقی (افزایش فشار خون، آریتمی، افزایش ضربان قلب) در بارداری سایر علائم دیگر سوء مصرف کوکائین شامل هیپر رفلکسی، تشنج، عدم تعادل رفتاری، پروتئین اوری و ادم هم دیده می شود.
- ترکیب افزایش فشار خون، پروتئین اوری و تشنج می تواند با علائم پراکلامپسی و اکلامپسی اشتباه شود. بنابراین برای تشخیص بین این دو لازم است آزمایشات بیشتری از عملکرد کلیه و کبد درخواست شود.

اثرات مواد محرک بر سلامتی

- نکته: امکان بروز افسردگی در طی بارداری و پس از زایمان در مصرف کنندگان مواد مخدر به خصوص مت آمفتامین (شیشه) و اکستازی بیشتر از افراد دیگر وجود دارد. لذا باید مراقبتهای لازم در این خصوص برای آنان انجام شود.

اثرات مواد محرك بر سلامتی

- عوارض مادري و جنيني: سقط خودبخودي در ماههاي اول، زايمان زودرس، جدا شدن زودرس جفت، پارگي زودرس كيسه آب، پارگي رحم، بي نظمي ضربان قلب، پارگي كبد، ايسكيمي وانفاركتوس عروق مغزي و مرگ جنين، ديسترس جنيني، تاخير رشد داخل رحمي
- عوارض جنيني و نوزادي: كوكائين سريعاً از جفت رد شده و وارد سيستم گردش خون نوزاد شده و باعث تنگي عروق نوزاد مي شود و به صورت غير مستقيم نيز تنگي عروق مادر روي جنين تاثير مي گذارد. برخي ناهنجاريهاي ادراري تناسلي، رفلكسهاي غير طبيعي، تحريك پذيري بيش از حد، کاهش ضريب هوشي و قدرت يادگيري در اين نوزادان بيشتر ديده مي شود.

اثرات مواد محرك بر سلامتی

- آمفتامین:
- عوارض جنینی و نوزادی: آنومالی قلبی، شکاف لب و کام، آترزی مجرای صفراوی، تاخیر رشد داخل رحمی، مرگ داخل رحمی و خونریزی مغزی.
- عوارض مادری و جنینی: زجر جنینی و جدا شدن زودرس جفت. تشنج و پروتیین اوری و افزایش فشار خون ثانویه به مصرف آمفتامین (وکوکائین) ممکن است با علائم پراکلامپسی اشتباه شود.
- شیشه یا مت آمفتامین: مرگهای جنینی و نوزادی

محرومیت از مواد محرک

- محرومیت از مواد محرک
- علائم قطع ناگهانی شامل افسردگی و علائم خلقی غیر طبیعی، خستگی، احساس ولع شدید و تاخیر روانی حرکتی، کسالت، بی خوابی، گرسنگی، افزایش اشتها، عدم تحریک پذیری، کابوسهای واضح شبانه می باشد
- شروع علائم محرومیت
- 6 تا 8 ساعت بعد از آخرین مصرف

محرومیت از مواد محرک

- اداره علائم محرومیت

- در مورد کراک: مخدر جایگزین تجویز شود (زیرا در این نوع کراک جزء مخدر هرویین نیز وجود دارد).

مسمومیت با مواد محرک

- شاخصه بالینی علایم مصرف : چشمان شیشه ای و مردمکهای خیلی گشاد
- در مورد کوکائین : افزایش فشار خون و ضربان قلب، گاهی افزایش درجه حرارت، بیقراری، میدریاز مردمکها ، کاهش صدای ریه پس از تدخین که مطرح کننده پنوموتوراکس می باشد، کاهش نبض در اندامها که مطرح کننده حوادث بدخیم عروقی مثل دایسکشن آئورت می باشد.

مسمومیت با مواد محرک

- در مورد اکستازی: افزایش برق آسای درجه حرارت بدن، افزایش نوشیدن آب، افزایش ترشح هورمون آنتی دیورتیک، مسمومیت با آب، کاهش سدیم خون (هیپوناترمی)، ادم و هر نیاسیون مغزی، گیجی، تشنج، مرگ

مسمومیت با مواد محرک

- در مورد شیشه یا مت آمفتامین: افزایش درجه حرارت (با دوزهای متوسط و زیاد) ، افزایش ضربان قلب و فشار خون (با دوزهای زیاد)، ایسکمی و انفارکتوس قلب
- سرگردن: میدریاز مردمکها، آسیبهای مخاطی بینی، سوختگیهای حنجره و دهان، هایپرتروفی لثه، پوسیدگی دندان به علت دندان قروچه
- ریه: ادم و افزایش فشار خون ریه، آسیبهای حرارتی، پنوموتوراکس، خونریزی ریه
- دستگاه گوارش: تهوع و استفراغ
- پوست : اثرات سوختگی و تزیق
- سیستم عصبی: حرکات شبیه کره، تشنج در 24 ساعت اول که معمولاً خودبخود بهبود می یابد
- روانی: اضطراب، هذیان و سوء ظن، در موارد شدیدتر افکار خودکشی و دیگر کشی و رفتارهای جنون آمیز

مسمومیت با مواد محرک

- نکته مهم : تشنج و پروتیین اوری و افزایش فشار خون ثانویه به مصرف کوکائین (و آمفتامین) ممکن است با علائم اکلامپسی اشتباه شود
- برای افتراق دقیقتر باید آزمایش اعتیاد (Rapid test) نیز انجام شود و با توجه به نتیجه آزمایشات در مورد ختم بارداری تصمیم گیری شود.

اداره علائم مسمومیت

- اداره علائم مسمومیت
- در مورد کوکائین و کراک :
- تجویز لابتالول برای کنترل فشار خون توصیه نمی شود.
- در صورت بروز ایسکمی قلب ثانویه به مصرف زیاد کوکائین:
- - انجام ECG
- - تجویز آسپرین 325 میلیگرم خوراکی (در صورت مشکوک بودن به دایسکشن آئورت تجویز نشود)
- تجویز نیتروگلیسرین 0.4 mg زیر زبانی

اداره علائم مسمومیت

- در مورد اکستازی :
- تجویز لابتالول برای کنترل فشار خون توصیه نمی شود.
- از تجویز بی رویه مایعات خودداری شود زیرا هیپوناترمی را تشدید می کند. در شرایط هیپوولمی و در صورت نیاز به تجویز مایعات از سرم نرمال سالین استفاده شود.

اداره علائم مسمومیت

- در مورد مت آمفتامین یا شیشه :
- اهداف اصلی درمان: کنترل بیقراری، کاهش درجه حرارت
- بی توجهی به بیقراری منجر به افزایش درجه حرارت، اسیدوز، رابدومیولیز، هیپرکالمی و ایست ناگهانی قلب میشود
- تجویز لابتالول برای کنترل فشار خون توصیه نمی شود

ملاحظات بعد از عمل

- ملاحظات بعد از عمل
- در صورت دسترسي به ICU، ترجیحا بیمار به این بخش منتقل و حداقل 24 ساعت مراقبت شود

مواد توهم زا Hallucinogens

مواد توهم زا

- مواد توهم زا انواع زيادي دارند و با نامهاي تجاري مختلف بفروش ميروند که نوع معروف آن **LSD** (نام خياباني: اسيد يا تريپ) مي باشد که اغلب به شکل خوراكي مصرف مي شود.
- مواد ديگر شايع در اين دسته شامل فن سيکلیدين (PCP) و کتامين مي باشد
- نکته: اکستازي يکي از مشتقات (آنالوگ) مت آمفتامين مي باشد که علاوه بر محرك بودن ويژگي مواد توهم زا را هم دارد

اثرات مصرف مواد توهم زا بر سلامتی

- **زودرس**
- اثرات حسی و هیجانی در مصرف کننده ایجاد میکنند. با مصرف مواد توهم زا ادراک معمولاً بسیار شفاف و عمیق است، موسیقی از نظر هیجانی عمیق و تاثیر گذار است. اعوجاج تصاویر و توهمات بینایی، شنوایی و لمسی ایجاد میکند. جابجایی حسی شایع است مثلاً بیمار ممکن است رنگهارا بشنود یا صداها را ببیند.
- تاثیرات جسمانی کمی دارند که شامل موارد زیر است: سرگیجه، خستگی، افزایش فشار خون، افزایش ضربان قلب و افزایش دمای بدن، گشادی مردمکها، خشکی دهان، لرزش، بی اشتهايي، بی خوابي، تشنگي زياد و مصرف مقادير زياد آب و در نتیجه هیپوناترمي و احتمال ایجاد آدم مغز و ریه.
- ال.اس.دي وابستگی جسمانی ندارد ولي قدرت توهم زايي بسيار شديدي دارد و باعث تصادف يا فعاليت هايي مي شود که منجر به کشته شدن فرد مي گردند مانند پریدن از ساختمان بلند براي پرواز.
- **دیررس**
- اثر روي حافظه بلند مدت، اختلال بينايي، بدبيني، هذيان، سایکوز

اثرات مصرف مواد توهم زا بر سلامتی

- تاثیر دربارداری و زایمان :

- مصرف PCP در دوران بارداری با بروز بالایی تاخیر رشد داخل رحمی، زایمان زودرس و مایع آمنیوتیک مکونیومی و علائم محرومیت در نوزاد همراه است. افزایش درجه حرارت ناشی از مصرف ممکن است مصرف اکسیژن را در مادر و نوزاد و صدمات ناشی از گرما را در جنین افزایش دهد.

- مصرف ال اس دی در بارداری موجب افزایش انقباضات رحمی می شود.

محرومیت از مواد توهم زا

- علائم محرومیت
- محرومیت از مواد توهم زا علائم جسمی چندانی ندارد. علائم غیر جسمی در حد احساس ناخوشایند و خستگی می باشد

مسمومیت با مواد توهم زا

- علائم مسمومیت
- نسبت به نوع ماده مصرفی کمی متفاوت است مانند: توهم، دهیدراتاسیون، افزایش ضربان قلب و فشار خون، اثرات هیجانی، حسی و بصری ناشی از افزایش فشار خون و دمای بدن و به ندرت تشنج و قطع تنفس (آپنه)

مواد توهم زا

- ملاحظات بعد از عمل
- بعد از اتمام سزارین علائم حیاتی و سطح هوشیاری مادر را ارزیابی نمایید.
- در صورت وجود علائم مسمومیت، باید لوله تراشه و تنفس کنترل حفظ گردد.
- در صورت دسترسی به ICU ترجیحا بیمار به این بخش منتقل و حداقل 24 ساعت مراقبت شود.
- در صورت توهم: جهت جلوگیری از آسیب به خود، بیمار باید توسط کارکنان و همراهان به شدت کنترل و مراقبت شود.

